BJÄREANOR

2004 NR 3

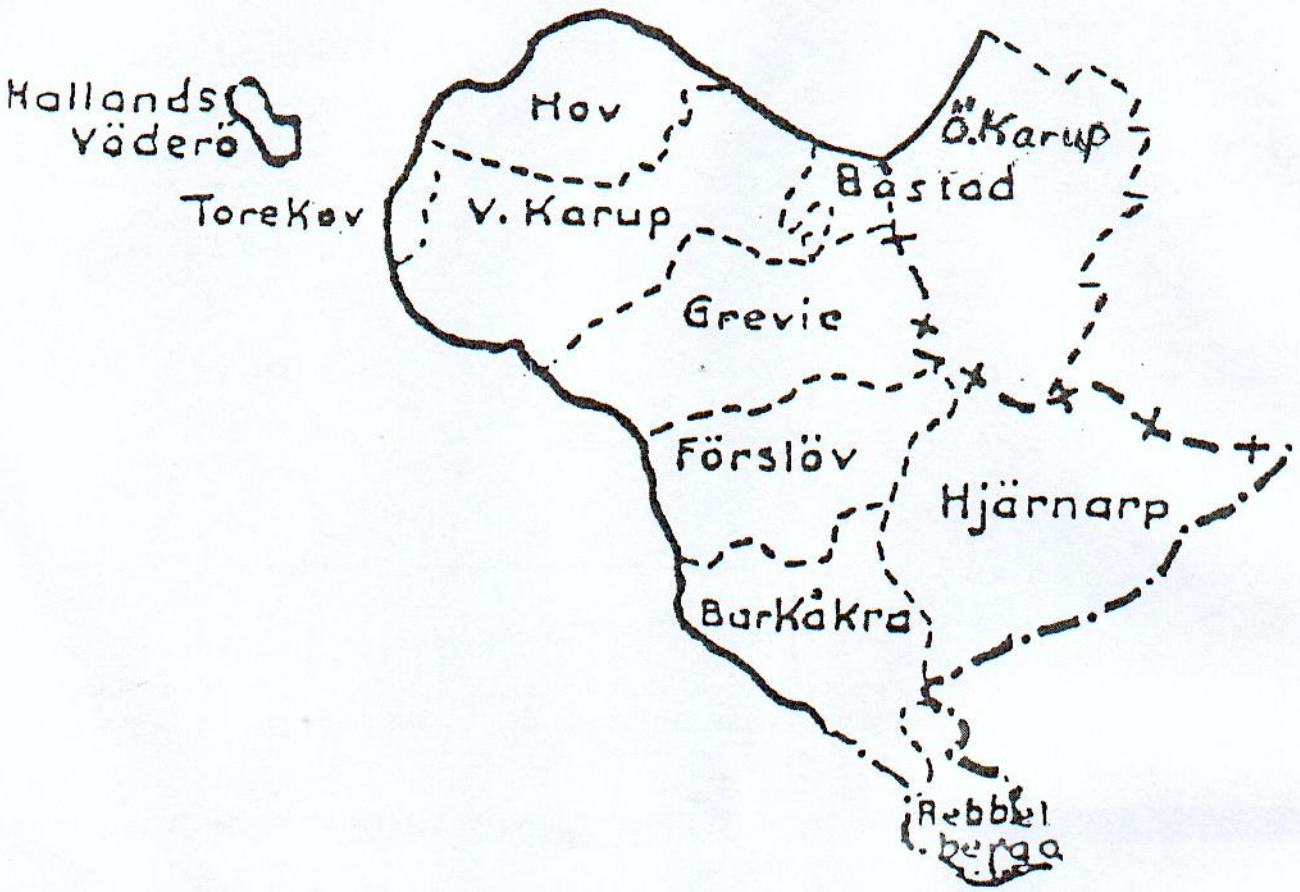

Bjäre Släktring

Föreningens lokal: Mercurivägen 9, Förslöv
Bjäre Släktring bildades den 23 januari 1964
Postgiro 83 82 59-0 **Medlemsavgift 120:- (fr o m 2005)**

Styrelse

Ordf Bjarne Larsson
Rågvägen 22, 269 74 Västra Karup
0431-36 05 45
e-post: bjarne.lar@telia.com

V ordf Thommy Svensson
Värmdögatan 19, 257 33 Rydebäck
042-22 29 17
e-post: thommy.rydebeck@telia.com

Sekr Georg Ohlsson
Bäckvägen 6, 260 91 Förslöv
0431-43 17 81
e-post: georgohlsson@home.se

Kassör Britt Bengtsson
Bjärevägen 73, 262 61 Ängelholm
0431-207 64
e-post: brittbgen@ektv.nu

V sekr Christel Lindström
Mangårdsvägen 14 B, 269 38 Båstad
0431-722 23
e-post: christel.lindstrom@bastad.se

V kassör Ove Johansson
Långagärdsvägen 22, 260 91 Förslöv
e-post: ovej1948@hotmail.com

Magnus Persson
Folkparksvägen 3 C, 227 30 Lund
046-37 25 18
e-post: magnus_c.persson@hist.lu.se

Gun Pålsson
Tuvelyckegård, 269 66 Båstad
0431-742 21
e-post: bengt.palsson@n.lrf.se

Lennart Wallin
Faritslöv PI 5465, 269 95 Båstad
0431-36 61 19
e-post: lennartwallin@tele2.se

Möten och träffar

- **Månadsträffar**
varje 2:dra måndag kl. 19.00 varje månad hela året.

- **Årsmöte**
andra måndagen i februari.
14 februari 2005, Församlingshemmet i Förslöv.

- **Öppet hus**

Onsdag 19/1 kl. 13.30-16
Onsdag 26/1 kl. 19-21
Onsdag 16/2 kl. 13.30-16
Onsdag 23/2 kl. 19-21
Onsdag 23/3 kl. 13.30-16
Onsdag 30/3 kl. 19-21
Onsdag 20/4 kl. 13.30-16
Onsdag 27/4 kl. 19-21
Onsdag 18/5 kl. 13.30-16
Onsdag 25/5 kl. 19-21

OBS! Veckodagarna och tiderna.
Se även kalendern på sidan 14.

Bjäreanor

Medlemstidning med 2-3 nr/år.
I redaktionen: Ove Johansson, Bjarne Larsson och Georg Ohlsson.
Ansvarig utgivare: Bjarne Larsson
Tryck: Grafiska förmedlingen Gorgart, Ängelholm 2004.

Hemsidan

www.bjareslaktring.se
Hemsidan uppdateras kontinuerligt.
Ansvarig: Bruno Westerlind
e-post: webredaktor@bjareslaktring.se

Bjäre Släktring har

- ett stort arkiv med avskrifter ur alla socknar i Bjärebygden, S Halland mm
- microfilmer och microkort
- databaser på CD-Rom och i dator
- bibliotek med böcker från olika orter
- diverse antavlor

Släktringen lånar ut

- avskrifter 10:-/månad
- filmrullar 5:-/månad
- filmapparat 25:-/månad. Fri hyra av filmrullar ingår.

Föreningen är ansluten till

Skånes Genealogiska Förbund
Sammanhållande organ för släktforskare som är verksamma eller arbetar med skånskt material.
Adress: Box 1672, 221 01 Lund.
Postgiro 53 79 37-5

Bjäre Släktring är genom Skånes Genealogiska Förbund (SGF) ansluten till vårt riksförbund **Sveriges Släktforskarförbund**
Sammanhållande organ för den svenska släktforskarrörelsen för att gagna medlemmarnas intressen och öka förståelsen för släktforskningen som kulturfaktor, ideell rörelse och vetenskap.
Adress Stockholm
Box 30222
104 25 Stockholm
Besöksadress:
Warfvinges väg 16
08-695 08 90

Adress Göteborg:
Tredje Långgatan 39
031-42 33 11

Ur ordförandens synvinkel

av: Bjarne Larsson

Tiden gå fort och ett nytt nummer av vår tidning ligger under tryckning. Det som har hänt under sommaren och hörsten är bland annat att vi har medverkat i Boarp i augusti under en vecka med många besökare. Några nya medlemmar fick vi under denna vecka och det är som vanligt mycket trevligt. Vi har också haft ett projekt tillsammans med Båstads bibliotek den 13 november som var arkivens dag. En hel del besökare hade vi under de tre timmar som vi var där. Nya medlemmar fick vi.

Vi har också haft besök av Laholms släktforskarförening vilket resulterade att vi planerar en anbytarträff i Östra Karup tillsammans med Östra Karups bygdeförening under våren. Att månadsmötena är populära märks på antalet besökare som brukar vara cirka 15-20 personer där man ventilerar olika problem kring sin forskning. Även våra eftermiddagar då vi har öppet hus är omtyckta. Det märker vi genom att antalet besökare bara ökar.

Om jag skall säga något om vår hemsida vilket nästan är överflödigt när man tittar på antalet besökare. Att Bruno gör ett fantastiskt arbete med hemsidan kan man bara inte missa. Ni som har material som Ni vill ha in där ber vi att ta kontakt med Bruno så fixar han det. Vi har också införskaffat nytt material till föreningen så det är bara att titta in och bekanta sig med det.

Slutligen vill jag bara tacka för ett trevlig år och önskar Er alla ett Gott Nytt forskar år.

Årsmöte

med föredrag

14 februari 2005, kl. 19.00

Församlingshemmet i Förslöv.

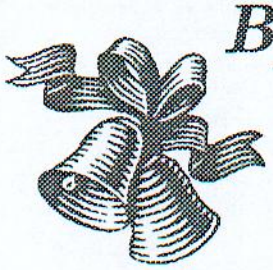

Bjäre Släktrings styrelse

önskar

alla medlemmar

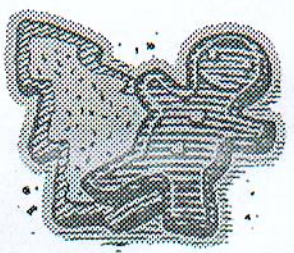

God Jul

&

Gott Nytt År

Rebbelberga kyrkbok 1693-1732

av: Britt Bengtsson

Vid vår utställning i Boarp i augusti skrev HD en artikel om vår förening. I den nämndes den första kyrkboken Barkåkra-Rebbelberga som vi har en kopia på i vårt arkiv. Här är historien om hur den kom till rätta.

Inte många idag kommer ihåg händelseförloppet. Adjunkt Bo Bergström, Lund var vänlig och skickade en förklaring om den "försvunna kyrkboken". Då adjunkten Hugo Fredriksson (1890-1969) vid Halmstads allm läroverk blev pensionerad, så fick han tid att ta itu med en låda böcker, som han ärvt av sin far. Hans far var disponent Fredrik Persson, Ängelholm. Det var en sådan där rejäl trälåda, som man förr ofta magasinerade böcker i och ordentligt hopspikad. Till sin stora förvåning fann han i lådan Rebbelberga-Barkåkra ministerialbok 1693-1732, som han givetvis raskt översände till Landsarkivet i Lund. Där finns idag originalet. Detta var i juni 1962. Den hade aldrig blivit filmad av mormonerna, som ju annars hade genomsökt landet vid den tiden.

Släktforskarna i Bjäre fann vid besök på LLA denna bok och lät kopiera den.

Hugo Fredrikssons far Fredrik Persson var under sin tid som kantor i församlingen mycket intresserad av människorna i bygden i äldre tider. Kyrkoherden, som bodde på prästgården i Åkersholm, Rebbelberga hade troligen sagt något om att: Kantorn kan väl låna hem den och i lugn och ro notera det som är intressant.

Familjebilden är:
Fredrik Persson var kantor och skollärare boende i Skepparkroken nr 9 till 1878, från detta datum boende i Rebbelberga nr 10 till 1894, då han flyttade till Ängelholm. Han bodde i kvarteret Strutsen nr 11 och var föreståndare för Engelholms vin- och spritbolag. Han var född i Össjö 12/11 1847, son till Per Jönsson och Elna Christensdotter och död 28/10 1920 i Ängelholm. Hustrun hette Johanna Sofia Lindberg och född 20/6 1850 i Rebbelberga liksom sonen Jean Hugo 16/11 1890 och död i Halmstad 2/3 1969.

Folkbokföringshandlingar 1895-1991 i Landsarkivet

uppgifter framtaget av: Britt Bengtsson

Alstad (bildad 1980 av Västra Alstad, Fru Alstad, Stora Slågarp och Lilla Slågarp)
Andrarum
Arrie
Asmundtorp
Billeberga
Bjällerup
Borlunda
Borrie
Bosjökloster
Brandstad
Brunnby
Brågarp (se Staffanstorp)
Brösarp
Börringe
Bösarp
Dalköpinge
Eljaröd
Esarp
Eskilstorp
Falsterbo
Flackarp, (se Uppåkra)
Fru Alstad (se Alstad)
Fränninge
Fulltofta
Fågeltofta
Gessie
Gislöv
Gladsax
Glemminge
Gudmuntorp
Gylle
Gårdstånga
Görslöv
Hammarlunda
Harlösa
Holmby
Hurva
Håstad
Högseröd
Höja
Hököpinge
Hörby
Hörup
Igelösa
Ingelstorp
Järrestad
Knästorp
Kyrkheddinge
Kyrkoköpinge
Lilla Slågarp (se Alstad)
Lunds Allhelgonaförsamling utbruten 1962 ur Lunds domkyrkoförsamling)
Lunds domkyrkoförsamling (namn t o m 1943 Lunds stadsförsamling)
Lunds landsförsamling (uppg 1944 i Lunds domkyrkoförsamling och Hardeberga)
Lyby
Långaröd
Löderup
Mellan-Grevie
Mölleberga
Nevishög (se Staffanstorp)
Norra Nöbbelöv
Odarslöv
Onslunda
Ravlunda
Rebbelberga
Sankt Peters kloster
Simlinge
Simris
Simrishamn
Sireköpinge
Skanör
Skeglinge
Spjutstorp
Staffanstorp (bildad 1964 av Brågarp och Nevishög)
Stora Herrestad
Stora Köpinge
Stora Råby
Stora Slågarp (se Alstad)
Stångby
Svedala
Svensköp
Särslöv
Södra Mellby
Södra Rörum
Tottarp
Tranås
Trelleborg
Törringe
Uppåkra (med Flackarp)
Valleberga
Vallkärra
Vellinge
Vitaby
Vollsjö
Västerstad
Västra Alstad (se Alstad)
Västra Hoby
Västra Ingelstad
Västra Kärrstorp
Ängelholm
Äspinge
Öja
Östraby
Östra Grevie
Östra Grevie
Östra Kärrstorp
Östra Nöbbelöv
Östra Sallerup
Öved

Prästens brödrecept

av: Inger M Nilsson

Amanda Andersson f. Svensdotter

Amanda Svensdotter född 1859 i Gånarp, Tostarps socken emigrerade till Amerika 1882. Hon reste från Hjärnarp, där hon bodde hos en moster eftersom hon blev föräldralös när hon var 13 år.

Amanda kom till Worchester, Massachusetts. Där gifte hon sig 1885 med Per Andersson, född 1861 i Östra Karup. De fick fem barn, varav den yngsta flickan, Edit, gifte sig med Edward Peterson, vars anor kommer från Värmland. Edit och Edward fick två flickor, Virginia, (kallad Winnie) och Nancy. Winnie gifte sig med Ernest Johnson och fick tre pojkar varav en, Bruce, är pastor i Hopkinton.

Bruce är duktig på att baka, här följer en historia som fanns i en dagsavisa i Hopkinton på hösten 2003. Artikeln är fritt översatt:

"Prästens brödrecept är riktigt himmelskt."

Nu när den första köldknäppen inför hösten har kommit, då har även lusten att baka, att fylla hemmet med värme och aromatiskt gemyt infallit. Det svenska rågbrödet, som är kombinerat med sötma av sirap och anissmak med rågkyndel, är ett bombsäkert sätt att fira ankomsten av säsongen. Det var stor succé vid kyrkan; Covenant Church´s årliga höstfest.

Receptet på brödet tillhör kyrkans Pastor Bruce Johnson, som gjorde 120 limpor för festens bakförsäljning och sålde alla, förutom sex stycken. Dessa stoppades i kyrkans frys, och såldes fem dagar senare till nya fans, som återkom för att fråga om det fanns mer av dessa limpor.

Det är ett gammalt recept som härstammar från Pastor Johnson´s svenska gammelmormor Amanda. Han har lärt sig receptet av hennes dotter Edit, som är hans mormor.

Bruce Johnson med hustrun Carole och föräldrarna Winnie och Ernest Johnson

"Jag har bakat brödet i flera år, ända sedan jag kom hit till samhället Covenant" säger Johnson." Det är roligt att baka, det är lite sirap, lite socker och anis i stället för kumminfrö som annars används till rågbröd. Det är något med blandningen av sirap och anis som ger denna välbefinnande smaken."Bedömningen från responsen av festen, hade Johnson klokt valt ut brödsorter som skulle locka kunderna till bakförsäljningen. Brödet har också brutit symboliken och distribueras under sammankomster i kyrkans servicetjänst, och de som hjälper till på sammankomsterna får ta med sig hem av det bröd som blir över.

För att producera i industristorlek inför festen, har Johnson besökt "Camp Pilgrim", ett mobilt kyrkoläger i New Hampshire, som har en 80-stavs mixer som gör det möjligt för honom att baka 60 limpor åt gången. Johnson berättar att degen kan knådas för hand, men också mixas med degkrok.

Proceduren från kyrkans brödförsäljning har även intagits av Straight Ahead prästämbete, en organisation som ger tröst och glädje till fängelsedömda ungdomar.

Receptet på Mormor Petersons svenska rågbröd
till 4 st limpor.

3 koppar upphettad mjölk
½ kopp smör
1 ½ tsk anisfrö
½ kopp mörk sirap
¾ kopp socker
1 kopp vatten
2 pkt jäst
1 tsk salt
3 ¼ kopp ljust rågmjöl
6 ½ kopp vanligt mjöl

Häll den upphettade mjölken i en skål, sätt till smör, anisfrö, sirap och socker. När smöret är smält tillsätt vattnet. Kyl blandningen till 46 grader och tillsätt sedan jästen och låt dra. Tillsätt salt, knåda. Täck med handduk och låt jäsa till dubbelstorlek. Dela i fyra delar och placera i välsmorda brödformar: Låt jäsa igen. Baka i ugn 20-25 min i 175 grader."

Tillie Anderson från Ängelsbäck - världsmästare i velodromcykling!!!

av: Magnus Persson

Den 23 april 1875 föddes en flicka på Salomonhög nummer fyra. Hon fick namnet Matilda Andersson och hennes föräldrar hette Anders Bengtsson (1816-1883) och Anna Maria Christiansdotter (1833-1916). Mathilda hade fyra helsyskon, Johanna, Ida, August och Emma och flera halvsyskon. Familjen flyttade efter Emmas födelse 1879 till ett hus på Ängelsbäck nummer fyra, där fadern, Anders Bengtsson dog den tredje april 1883. 1887 emigrerade den äldsta systern Johanna till Amerika och fyra år senare följde August, Mathilda, Emma, Ida och Idas dotter Anna Viktoria efter. 1892 kom även deras mor Anna Maria till Amerika. Familjen slog sig ned i Chicagotrakten och man var medlemmar av en svensk-amerikansk församling i staden. 1891, när Matilda var 16 år gammal tjänade hon ihop tillräckligt med pengar för att köpa sig sin första cykel. Sommaren 1895 deltog Mathilda, eller Tillie som hon nu kallades, i en cykeltävling som gick mellan städerna Elgin och Aurora i Illinois, strax väster om Chicago. 1893, när Tillie var arton år gammal blev hon erkänd som världens bästa damcyklist av League of American Wheelman. Tillie tävlade främst i sex-dagars velodrom cykling. D.v.s. man körde ett 2 till 2 ½ timmes lopp varje dag i velodromen och det gällde att köra så många varv som möjligt på den utsatta tiden. Hennes främsta amerikanska konkurrent hette Dottie Farnsworth och mot henne utkämpade Tillie många hårda duster. 1898 kördes det hårdaste av dem alla då Tillie ställdes mot dels Dottie Farnsworth och dels den europeiska mästarinnan, en fransyska vid namn Lisette. Tävlingen ägde rum tidigt i september 1898, i Minneapolis, Minnesota. Efter flera svåra fallolyckor där både Dottie Farnsworth och Lisette blivit ordentligt blåslagna stod Tillie som den överlägsna segrarinnan.

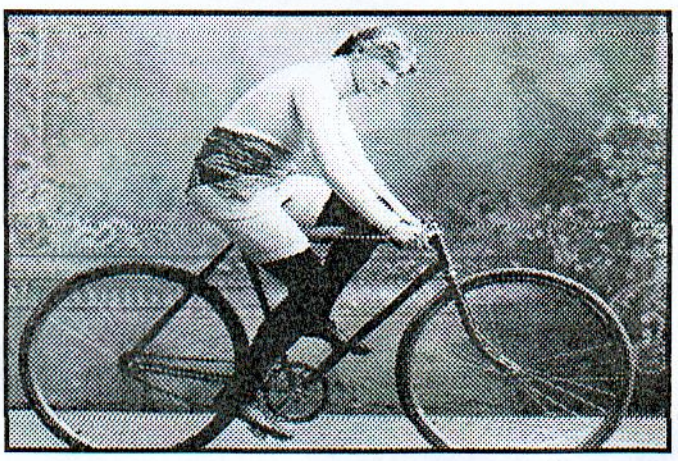

Under sin tid i Chicago hade Tillie en affär med en annan Greviebo i förskingringen, Ola Peter Pålsson, född den 21 september 1872 i Vasalt. Detta enligt Ola Peters sonson, Bruce Paulson i Wisconsin. Ola Peter, eller Albert som han kom att heta i Amerika emigrerade till Amerika 1889 och var även han tävlingscyklist under en period. Det var en inte en helt okomplicerad relation mellan Albert och Tillie eftersom Albert var gift med Amanda Fridell från Berga (G) sedan 1897 och Tillie var gift med Philip Shoberg mellan 1897 och 1902 då denne avled. Enligt Bruce Paulson tog Albert med jämna mellan rum tåget ned från Wisconsin till Chicago för att träffa Tillie. För cirka tjugo år sedan hittade man flera tjocka packar med brev från Tillie till Albert (men adresserade till grannen!!) bakom en panel i Alberts kök. Tyvärr togs de om hand av en kusin till Bruce och hans änka gjorde av med dem när denne avled för cirka fem år sedan. En historia har dock överlevt fram till våra dagar. Enligt Bruce Paulson var nämligen Albert och Tillie på Iroquis Teatern i Chicago onsdagen den 30 december 1903 när denna eldhärjades. Teatern var helt nybyggd och hade bara varit öppen i en månad när en av de värsta teaterkatastroferna i världshistorien inträffade. Den sex våningar höga teatern hade utannonserats som absolut brandsäker i reklamen. Den 30 december 1903 gav teatern en populär musikal, Mr. Blue Beard Jr med Eddie Foy och Annabelle Whitford i huvudrollerna och över 500 personer deltog i föreställningen. 1900 personer var på plats för att se föreställningen. Klockan kvart över tre på eftermiddagen råkade en överhettad strålkastare antända en sammetsgardin och personalen på plats misslyckades med att släcka denna innan elden hann sprida sig. De ganska stränga brandsäkerhetsföreskrifter som fanns i Chicago följdes inte vid teaterbygget och på grund av detta lyckades man inte heller avskärma publiken från elden som spred sig. Trots detta fortsatte orkestern att spela och skåde-

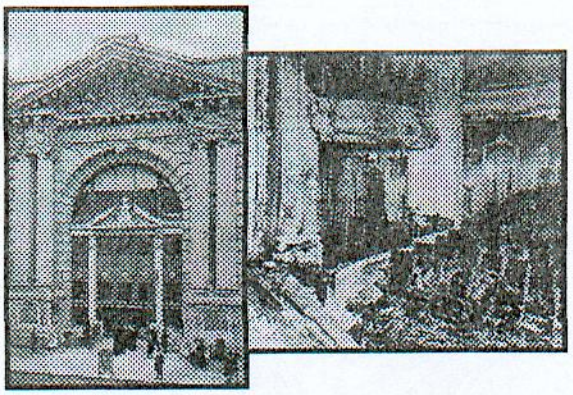

spelarna uppmanade publiken att bli sittande vilket några olyckliga blev. De som försökte ta sig ut möttes av andra problem. Flera av dörrarna var reglade från utsidan, andra öppnades inåt vilket inte gick på grund av trycket från de panikslagna människorna och många dog fångade bakom dörrar som inte gick att öppna. Ett stort antal trampades också ihjäl under den panikartade utrymningen av teatern. Alla dödsoffrena, totalt över 600 dog under den första kvarten sedan elden uppstått och själva branden var släckt inom en halvtimme av Chicagos brandkår. Både Albert och Tillie klarade sig oskadda ut ur teatern men uppgav falska namn för räddningspersonalen då de var rädda att namnen på de överlevande skulle hamna i tidningen, vilket de också gjorde. 1908 restes ett minnesmärke över offrena på Montrose Cemetary i Chicago.

Under sin karriär reste Tillie runt i Amerika och körde sex-dagars tävlingar samt visade upp sig på festivaler och marknader med mera. Tillie ställde upp i 130 tävlingar och vann 123 av dessa, publiken nådde ofta upp till 20 000 åskådare på dessa. Hon kom att hålla rekord på samtliga cykeldistanser från sprint till långdistanslopp. Hon förblev världsmästare till och med 1902 då hon drog sig tillbaka i samband med att kvinnliga cyklister förbjöds att tävla eftersom det ansågs vara för farligt. Efter detta utbildade sig Tillie till sjuksköterska och arbetade som detta i Chicago till 1958. Hennes syster Emma hade gift sig med en norrman, Elinas Grotnes, och flyttat ut på lands-

bygden i Detroit Lakes i nordöstra Minnesota. Där lät Tillie 1924 bygga en sommarstuga som hon flitigt nyttjade under resten av sitt liv. Tillie Anderson Sjoberg dog den 29 april 1965 i Becker county i nordöstra Minnesota, men hennes minne lever fortfarande i Amerika, år 2000 valdes hon in i den amerikanska cykelsportens "Hall of Fame". Tillies syster Emmas dotterdotter Alice Roepke tog emot utmärkelsen.

Källor: Anna Adler, Mats Eriksson, Bruce Paulson, Detroit Lakes Tribune, 2000 Hall of Fame Inductees, SSDI, Minnesota Death Index, diverse amerikanska tidningsartiklar från okända tidningar, Grevie kyrkoböcker.

Berätta lite om Er forskning

Skriv gärna en artikel i Bjäreanor. Vi är många som är intresserade.

Hör av Dig till någon i redaktionen: Ove Johansson, Bjarne Larsson eller Georg Ohlsson. Adresser och telefonnummer finner Du på sidan 2.

Västra Karups kyrkas märkvärdigheter

av: Britt Bengtsson

Förteckning och Beskrifning öfver Westra Karups Kyrkas märkvärdigheter och tillhörigheter i följd af Kongl- Kungörelsen den 17 April 1828, författad.

Westra Karups, så wäl som Houf Kyrko ållder kan icke af någon bevarande anteckning utforskas. Af 1672 års jordrefnings utdrag finnes likväl, som den existerade redan i Biskop Eskills tid år 1156. Den är 68 al[n] lång och 12 ¼ al[n] bred, samt har blifvit försedd med en tillbyggnad å östra ändan till Sacristiga, år 1790, årt[l] inhuggning på en sten öfver dörren, der Konung Gustaf den Tredjes och Prosten Lars Anton Borgs namn med nyss nemde årtal före-kommer. – Ytterligare har den blifvit för ökt år 1818 med en stor tillbyggnad å södra sidan, 26 al[r] lång, 16 al[r] bred, invändigt räknat; öfver hvar ingång är anbragt en huggen sten, hvari är ingröpt Konung Carl XIV Johans namn, och i omkretsen läses: Uppbyggt år 1818 Pr D. Ni-belius.tak.

Kyrkans yttre och inre utseende täflar för öfrigt nu för tiden med de vackraste Kyrkor i hela Stiftet. Sacristigan formerar en halfcirkel, täckt med Koppar tak. Kyrkan och Tornet med bly, samt södra tillbyggnaden med Tegeltak. Altaret är försedt med en tafla 5 aln[r] hög och 3 al[r] bred, omgifven med förgyllt Bildhuggare löf verk af N i Landscrona år1800. Taflan före-ställer Frälsaren korfäst, emellan begge Röfvarne, lottkastningen – Krigsknektarna och de gråtande Qwinnorna med flera. Hon är ritad af Akademie Ritmästaren Roth 1800, hvarom å Taflan är tecknat; - 1800 L. A. Berg Pastor i Karup et Houf. Pinx: M.D. Roth. –

Altar Disken är prydd med målad Duk och omgifven på sidorna af skönt målade Drape-rier och Frantsar. –

Inredningen i Gamla och nya Kyrkan består af 60 Mans och 60 Qwin Bänkrum, med föråldrad Bildhuggare klädsel vid väggarne,äfvensom på Orgelläktaren är 14 mindre bänkar och på stora Läcktaren öfver ny tillbyggnaden 8 st[r] (stolar).

Framsidans speglar på nya tillbyggnaden utgöra 13 st-väl målade taflor, föreställande Christi lefnads händelser med under skrift på den 1[sta], Frälsaren födes, Luc: 2:7, - 2da , Omskä-res Luc: 2:21, - 3[die] Dpes, Matt 3:13 – 4de Insticktar Nattvarden Matt: 26:26, - 5te Svettar blod Luc: 22:44, - 6te-Dömmes till döden Luc: 23:24, - 7de Hudflänges Joh 19:1, - 8de Bär sitt kors Luc: 23:25. – 9de Korsfästes Luc: 23:36, - 10de-Dör på korset Luc: 23:25, - 11te-Begrafves Joh:19:42, - 12te-Uppstånden Marc:16:6, - 13de Himmelsfärd Marc: 16:19. Dessutom läses öfver alla Taflorna "Haf Christi nöd och död hos dig i stadigt minne, så får du tröst i nöd och hugnad i ditt sinne. Målad 1764 af Christian Holst.

Orgelläcktaren ned ställd öfver stora uppgången i gamla kyrka innehar flere eller 9 st målade taflor å framsidan, af hvilka 5 st anses målade af Holst; föreställande Evangelisterna med deras insignier och 1 öfver innehållet i Matth:11:28 vers. Öfrigt 4 st föreställande händel-serna i Apostlager: 3:1-8 och Apostlager: 9:3. Lucas 18:10-14. Matth: 12:3 vers, äro förfärdigade af Målaren Sjönhult här i Engelholm år 1826.

Orgelveket sjelf är ibland de ganska måttelige, och anskaffat år 1759; enl[t] en tafla på Orgelläcktaren med följande inskrift: " När orgelverket höres, med mångahanda ljud, låt då ditt hjerta röras, af andakt till din Gud, Bed, sucka, sjung och ropa, om nåd i nådens tid, att du bland Englahopen, må lofva Herren blid". Detta orgelverk med sin läcktare är uppbyggt 1759 och målat 1761 under dåvarande Kyrkoherden Mag: Jöns Thulin.

Predikstolen förfärdigad af Ekträd med en mängd bildhuggare zirater, innehåller alla 4 Evangelisternas billder, utan åsatt årtal. – På främre sidan om uppgången dertill, läses följande: "Denna V. Karups Kyrka har år 1818 blifvit utvidgad å södra sidan; fått ny ingångs-dörr, å vestra, 2[ne]-par nya fenster å Norra; samt Orgelläcktaren ned flyttad öfver utgången, hvarutom hela Kyrkan med Orgelläcktare, Predikstol och Altartafla är år 1826 renoverad och prydeligen målad, allt för egna medel, utan minsta samman skott af församlingen, Contracts Prosten S: D.nibelius och värdarne Jöns Erlandsson och Nils Jönsson voro sysslomän samt F. P. Sjönhult målare.

Funten är uthuggen i Sten, omgifven med målade Brädor och för sedd inuti med ett djupt mässings fat, föreställande i bottnen frälsarens dop och oläslig munkstil deromkring.

I hvalvet hänger utom 2ne Skepp en miniatur, en förgyllt Engels billd, som haft Basun och ännu håller en tafla i handen, på Hvilken står skrifvit: Stån upp I döde och kommen för Dommen.

Ibland 5 st ljuskronor af ässing, som hänga i hvalvet, läses å en: "Till Vestra Karups Kyrka, jag gjuten ät till prydnad: Gud pryde sjelf sin Kyrka, med andligt ljus i själ och sinne; att själar mång med himmelskt ljus välhugna må Guds helga hus". Likaledes en annan: "Då Maseoutiens land en fånge måtte gå jag löfte gaf, att om Guds hand mig hulpe derifrå, jag då till detta Herrans hu en krona ville ge, att tända deri flere ljus, Gud gort att så fått ske". Gifvit af Qvartermästaren Petter Blix Rodhe och dess kära Hustru Ingri Maria Falck år 1796.

Grafkor hvalft finnes icke, men större grafställe under Kyrkogolvet vid Altaret synes uppfyllt med likkistor, troligen från Prest Familler – 1 större liksten 3 ¾ aln lång och 1 ¾ aln bred ligger i altare choret tecknad med munkstil, som till större del är dolgd under skranken och till en annan del mindre löselig. Hvad som kunnat tolkas är: Alcerve obut anno Dom M D X X V qvor. Anima requiescant in pau. – Tvenne figurer liknande kalckar, jemte en sköld med ett bredt kors äro uthuggne på stenen.

Nedan Choret ligger en slät sten utan inscription, söder ut, bredvid denne, en annan lik-sten med uthugget kors öfver hela stenen och sammanbindning af öfre korsändarne.

På Pelaren emellan gamla och nya Kyrkan står upprest en svart Liksten hvaråa följande inscription läses:

Carl Kullberg

Theologiae Doktor. Prost Kyrkoherde i Strö och Skarhult 1768, Vestra Karup och Houf 1802. Född d: 24 Aug. 1742. Död d:17 Febr 1808. Gift med Johanna Wallstedt 1770. Begge föräldrar för 20 Barn. – Pröfvad Christen, Nitisk, Lärare, God medborgare, Öm Husfader, var han en trogen väktare på Zions murar, En redlig arbetare på Herrans vingård.Han har gått att uppbära lönen och lämnat sitt minne i välsignelse. – Christus var hans lif, derför blef ock Dö-den hans vinning. – Frid öfver hans aska

Uti norra kyrkofensteret är insatt en liksten, hvaråa är uthuggit ett vapen, som i hjertsköl-den föreställer 3ne träd, ofvan står tecknat ! Mos.B:24.56 " Förhåller mig icke för ty Herren hafver gort min väg lyckosam; Släpper mig, att jag far till min Herra. Nedan vill synas: Född 1672 och död den 5 April 1740, men namnet är borta, dock säges det varit Ryttmästare Hult.Vidare förekommer en stor tafla af Ekbräder med 2ne dervid hängande flyglar, en på hvardera sidan. Stora taflan föreställer Frälsaren på korset, å hvars högra sida står en Prestman i full skrud ock å den venstra dess Hustru med aflidit Svepbarn. – På högra flygeltaflan står uppmålade 4a vuxna söner och en halfvuxen; på venstra deremot står 3ne vuxna döttrar och 2ne halfvuxna aflidne. – Under Faders bilden läses, der förmultning ej åverkat följande" Epithaphium Reverendiss: Viri, Domini Eras mus Johannis Früssi — P— Pastoris — anaes vigilantissimi, et Praeposite provincialis 13 anno fidelissimi, Domine 22 April 1631, placide obiit — et infra Sepultus est, anno atatis fua 84, cujus anima in finu Abrahae requie-scit, ejusque effigies.

Under modersbilden är tecknat: "Her nedan ligger begraffen erlig och gudfrycktige quinde Elene Hansdotter, barnfödd Förslöfs Praestegaard af beskedlige, erlig och gudfryck-tige Föräldre, och hafver nu her lefvat uti Karups Praestegaard i Egtenskap med hederlige och beskedlige Mand Herr Rasmus Hansson Friiss uti 40 aar, och aflat tillsamman 11 börn, oc ved döden herfra falldet till then lefvandis lande d: 7 Julii 1627, uti sitt 60de aars ålder, hvis siel Gud nådligen bevare.-

Fortsättning nästa medlemsblad

Ny e-postadress?

Har Ni bytt e-postadress?
Meddela Bjäre Släktring den nya adressen till:
Britt Bengtsson
Tel: 0431-207 64
e-post: brittbgen@ektv.nu

eller

Georg Ohlsson
Tel: 0431-43 17 81
e-post: georgohlsson@home.se

Efterlysningar?

Vi efterlyser fler efterlysningar i Bjäreanor. Visst har väl Du också kört fast vid någon av Dina anor? Skicka dessa till redaktionen.

Tragisk händelse i Hof

av: Gun Pålsson

När tapeterna revs i ett hus på Bjäre hittades tidningar under som underlag på väggen. Bland dessa fanns Båstads tidning från 1885 med följande intressanta artikel.

Tragisk händelse i Hof

Lördagen den 25 sistlinde april sammanvigdes i Hofs kyrka f. sjökaptenen A.P. Paulssons i Perstorp enda dotter och hennes brudgum. Äreportar voro resta och kyrkan var festligt smyckad. I bröllopsgården rådde allmän glädje och icke minst deltogo häri yngste sonen i huset Carl Paulus samt hans trolofvade Emma Kristina Olsson. De unga tu gladde sig påtagligen särskilt vid tanken på sin egen snart stundande förening, den de tänkte inom årets utgång fira. Men denna förening slöts fortare än båda de själva och andra anat, ehuru på ett helt annat sätt.

Fredagen den 29 maj öppnades åter portarna till Paulssons landtgård och ut därifrån som mycket långsamt ett annat tåg. Färden gäller äfven nu templet. Likaledes nu står detta smyckat med äreportar, ljus, blommor och vårgrönska. En oräknelig skara (man antager från tolf kyrkosocknar) fylla kyrkan och kyrkogården.

Men är då detta en brudfärd? I spetsen för den gå ju tvenne likvagnar. I den första, dragen af tvenne hvita hästar, synes knappt en mindre kista, så höljd är hon af blommor och kransar. I den vilar bruden. I den andra, förspänd med tvenne svarta dragare, finnes en större kista, även den gömd under blomsterkransar. Där vilar brudgummen. Brud och brudgum skola nu vigas - vid jorden.

Brudsängen är bäddad och smyckad; det är den gemensamma grafven. Kistorna frambäres af ynglingar och ställas vid altarrunden. Valda röster af Båstads och Hofs församlingars ungdom inleda akten, afsjungande i blandad för en sång af F.B. Cronhamn. Församlingens kyrkoherde håller med anledning af Davids psalm 31 o 16: " Min tid står i dina händer "ett anslående tal, hvarefter de tre skofvlarna mull läggas på vardera kistan och kören sjunger de 3 sista verserna av nr 113. Efter det begrafningsmessan afsjungits och kören svarat samt afslutat akten med versen 2 af förstnämna psalm utbäras kistorna och nedsättas i grafven, och kören låter ånnyo höra sig i den kända sången: Mitt lif är en våg. Och så återvänder brudskaran, men utan brudparet; bröllopshuset är förvandlat till ett sorgehus och så är den brudfärden ändad, skrifves i Båstads tidning.

Carl Paulsus familj:

Sjökaptenen Aron Paulus Paulsson föddes på Perstorp 2-3 den 24 augusti 1824 som äldste son till sjökaptenen Bengt Pålsson i hans andra äktenskap med Ulrika Strömdal från Torekov. Aron Paulssons hustru var Trine Olsdotter född 1830 i Svenstorp. Familjen bodde på svärfaderns gård Perstorp no 4. Aron och Trine fick fyra barn.

Sonen Anton Bernahard Robert född 1853 och död ogift 1890. Dotter Selma Oscaria född 1856, vars bröllop med organisten Janus Paulin Thulin, nämns i artikeln. Detta äktenskap fick även det ett tragiskt slut, då Selma dör i lungsot redan 1889.

Sonen Patrik Emil född 1860, omkommer 1877 vi ett fall på skeppet Nanny i Hull, England.

Sonen Carl Paulus född 1864, vars sista färd beskrives i artikeln från 1885. Carl dog den 22 maj. Carls fästmö hette Emma Kristina Olsson och var född 1862 i Skurup och dog den 20 maj 1885. Dödsorsaken för Carl och Emma var lungsot.

Aron och Trine fick inga barnbarn och denna gren av familjen dog ut när Aron dog 1916 och hans hustru Trine 1925.

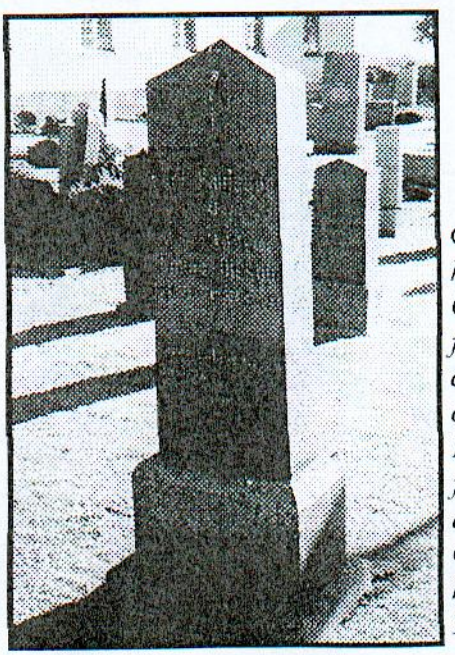

Gravsten Hovs kyrkogård: Carl Paulsson född 6/8 1864 död 22/5 1885 och hans trolofvade Emma Olsson född 22/10 1862 död 20/5 1885 Gärna vill jag hafva dem kära Ps: 451

Mor Olenas stuga

Ett försvunnet utekafé

AV CURT FREDRIKSSON

Bakgrund

Genom min släktforskning kom jag i kontakt med en kusin till min mor. Denna gamla dam visade sig ha mycket att berätta om vår släkt, och jag fick av henne många nya infallsvinklar och adresser till släktingar i USA, som jag inte ens visste fanns.

När vi pratade med varandra, nämnde hon ofta en mor Olena. Det var min gudmor och hon hade en kaffestuga i Båstad, sade hon. Jag var bara nio år när hon dog, men jag minns henne, som om det varit igår.

En gång när jag besökte min gamla vän, hade hon plockat fram ett antal gulnade tidningsurklipp och vykort, som visade sig handla om den omtalade mor Olenas stuga.

En tid därefter dog den gamla damen och jag fick ärva en låda full med gamla handlingar. Året var 1996 men det är först nu, några år senare, som jag på allvar börjat ta itu med dokumenten. De gamla tidningsurklippen om mor Olenas stuga dök upp, så jag beslöt att skriva en liten berättelse om detta. Men först vill jag ge en bild av Olena, varifrån hon härstammade och hur hon levde sina första femtio år, innan kaffestugan kom med i bilden.

Olena Johansdotter

Olena föddes 1848 på Rostorp i Skummeslövs socken, som ligger i södra Halland. Hon var yngsta barnet i en torparefamilj och fick säkert tidigt hjälpa sina gamla föräldrar med allehanda sysslor i lantbruket. Hon lämnade hemmet vid sjutton års ålder, hennes äldste bror var då gift och hade övertagit faderns gård.

På hösten 1865 fick hon arbete som piga på prästgården i grannsocknen Hasslöv. Olena som var mycket gudfruktig tycktes trivas bra på prästgården, eftersom hon stannade där i hela tre år.

Hon flyttade emellertid på hösten 1868 till Östra Karup socken, där hon fick anställning som tjänstepiga hos en storbonde på Eskilstorp nr.4. I samma by fast på nr.9 bodde 37-årige hemmansägaren Johan Evert Bergström, som var ungkarl.

Tycke uppstod så småningom mellan Olena och den sjutton år äldre Johan. De gifte sig i Östra Karup den 11 november 1870 och Olena flyttade in på Johans gård. Redan året därpå föddes deras första barn.

Familjen bodde kvar i Eskilstorp fram till 1881, då man flyttade till Båstad. Olena hade då under dessa elva år framfött sex barn, varav två hade dött.

I Båstad bodde familjen på Landroten nr.1. Här föddes ytterligare två barn, innan man åter flyttade, denna gång 1886 till Grevie socken.

I Grevie står Johan antecknad som torpare och familjen bodde på Varegården nr.1. Olena födde här sitt sista barn 1889, som tyvärr dog 1892 tre år gammal. Olena hade nu fått nio barn varav sex levde, men hon nöjde sig ej med detta, utan tog också två stycken fosterbarn.

En bit in på 1890-talet blev Olena ensam och måste själv klara försörjningen av både sig och sina barn. I Grevie fanns inte mycket arbete att få, så hon måste ta sig in till Båstad, fast vägen var lång.

En god vän till Olena, som kallade sig mor Gustava, hade en liten stuga i Lyadalen i utkanten av Båstad, som Olena fick arrendera. Hit flyttade Olena med sina hemmavarande barn och hon försörjde sig med att tvätta åt herrskapsfolket i Båstad. Stugan låg väldigt naturskönt i skogen med en brant slänt ned mot den porlande Lya-

bäcken, just där den bildade ett par meter högt vattenfall.

Efterhand som åren gick försvann Olenas barn ett efter ett till det nya landet i väster, Amerika. Alla hennes sex barn emigrerade och kvar fanns bara de två fosterbarnen. Nu började emellertid ett nytt liv för henne. Badgästerna i Båstad hade börjat bege sig på utflykt till det natursköna Lyadalen. Ofta medförde de matkorgar och festade om i det gröna. Vatten till sin saft fick de av Olena, som tjänade en liten slant då och då.

Mor Olena (1848-1921)

Kaffestugan i Lyadalen

Den 13 juli 1900 kom så vändningen för Olena. Hon skulle i fortsättningen slippa gå ned till herrskapsfolket i Båstad och byka tvätt. Ett sällskap hade dragit ut till Lyadalen för att njuta av dess skönhet. Med fanns en medicinalrådinna Hildur Bissmark, som nyligen varit på en turistort i alperna och där blivit serverad kaffe med sockerkaka utomhus.

Fru Bissmark berättade detta för Olena och undrade samtidigt om inte Olena kunde göra detsamma och få sin försörjning på detta sätt. Först tvekade Olena som inte trodde detta skulle vara lönsamt, men efterhand gav hon med sig och ville göra ett försök. En vecka senare, den 20 juli, serverades kaffe med nybakad sockerkaka till ett tiotal personer. "Mor Olenas stuga" hade etablerat sig.

Ryktet om kaffestugan spred sig snabbt. Redan ett par veckor efter öppnandet kom c:a 150 personer på ett par timmar. Mor Olena fick nu hjälp med att bygga slingrande gångar, trappor och bersåer ned mot den porlande bäcken och vattenfallet. Också en liten dansbana kom till, där badgästerna kunde roa sig. "Mor Olenas stuga" blev det första utflyktsstället, det första steget till det härliga Båstad.

Mor Olena med gäster i Lyadalen

Så gick några år, Olena klarade sig bra på kaffeserveringen och den berömda sockerkakan, men så tog arrendetiden slut. Mor Gustava skulle bygga ett stort hus där den pittoreska stugan låg. Olena fick gärna taga stugan med sig, om hon kunde hitta någon plats att ställa den på.

Kaffestugan i Korrödslund

Olena hörde sig för och hade tur. En tomt fanns i Korrödslund, som ligger något närmare Båstad än Lyadalen. När hon tittade på stället, fick hon se samma gamla Lyabäck som slingrade sig fram nedanför tomten. Olena blev glad och tog sin lilla stuga med sig till Korrödslund.

Nya gångar och bersåer anlades. Fåröron, aurikler, kejsarkronor, munkhattar, aklejor, löjtnantshjärtan, lavendel och isop trivdes väl med ombytet, detsamma gjorde också hönsen som levererade ägg till sockerkakan. Kaférörelsen fortsatte och blev om möjligt ännu mer populär än tidigare bland den ökande badgästströmmen till Båstad.

Åren gick och Olena blev alltmer trött av det myckna arbetet. Åldern tog till slut ut sin rätt och i juli månad 1921 avled änkefru Olena Johansdotter Bergström lugnt och stilla i en ålder av 73 år. Hon ligger begravd på kyrkogården vid Båstads kyrka. Efter mor Olenas död fortsatte sedan rörelsen, fast i annan regi, under flera årtionden för att till slut bli privatbostad.

Servitris i hembygdsdräkt(omkring 1910)

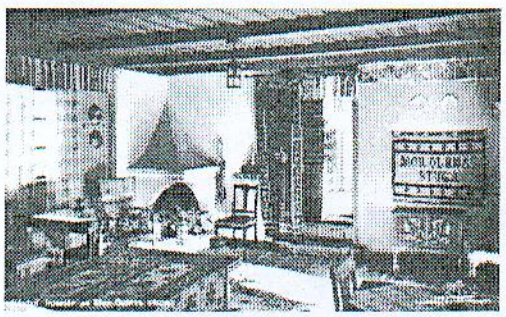

Två vykort från "Mor Olenas stuga" 1950-talet?

Avslutning

Jag hade säkert aldrig i min forskning kommit i kontakt med Olena, om det inte varit för min mors kusin, som jag inledningsvis nämnde. Det är nämligen på mycket långt håll, som jag är släkt till Olena.

Då min gamla vän berättade för mig att Olenas gamla stuga fortfarande fanns kvar, blev man ju som släktforskare nyfiken. På sommaren 1998 gjorde jag därför ett besök i Båstad, där jag letade upp Korrödslund. Döm om min förvåning när jag kom fram till en liten gatstump med vägskylten "Mor Olenas väg". På den lilla gatan fanns ett hus, som man just då höll på att måla.

På min fråga om detta var "Mor Olenas stuga" fick jag ett jakande svar. Det var ett yngre par som nyligen övertagit stugan och nu höll på att restaurera den. Huset var tillbyggt, men fortfarande kunde man känna igen "Mor Olenas stuga" från de gamla vykorten.

Stugan 1998
(Jämför takfönstret med vykortet)

I ett uthus fanns bl.a. Olenas gamla degmaskin kvar liksom många av gästböckerna. Ovanför maskinen hängde ett stort porträtt av Mor Olena.

Avslutningsvis vill jag återge en vers som en av de många nöjda gästerna skrivit:
"Må andra skrifva vers till sköna kvinnors ära om deras blonda hår och deras kinder skära, om blåa ögons glans i svärmisk aftontimma och annat dylikt strunt, som dumma karlar rimma. Min pegasus har svårt att sådana versar finna, den har ett annat mål, en bättre älskarinna, ej drömmens bilder lik i arla ungdomsåren, men verkligheten själf, ty den är kaffetåren. Och utom denna brud jag har en annan maka, på vänster hand, pardon, hon heter sockerkaka. För dessa brudar två en hyllning vi förena: en bugning och ett tack för dem till Mor Olena!"

Källor till denna lilla uppsats har varit min gamla väns egen berättelse och hennes gulnade tidningsurklipp om Olena, samt kyrkoboksarkivalier vid landsarkivet i Lund.

Redaktörens sida

Internet-adresser

Bjäre Släktring:
www.bjareslaktring.se

Sveriges Släktforskarförbund, Rötter:
www.genealogi.se

Släktforskarförteckning:
www.abc.se/m2976/ssff

Skånes Genealogiska Förbund:
www.sgf.m.se

Datorhjälp i Släktforskning DIS:
www.dis.se

Mormonernas register:
www.familysearch.org

Demografiska Databasen S Sverige:
www.ddss.nu

Skånsk Släktforskning,
Anders Bergs hemsida:
www.algonet.se/~anderzb/genea/skane.htm

Slägthistorisk foren. f Storkdbenhavn:
www.danbbs.dk/~kbh09

Släktforskningslänkar:
www.kultur.nu/arkiv/slaktforskning

Släktforskarprogram:

Anarkiv 5.3
www.datadux.se/anarkiv

Andata
home1.swipnet.se/~w-10898/index.html

Disgen 8
www.dis.se

Genesis
www.candil.se

Holger 5.0
www.holger.aland.net

Min Släkt
www.dannbergsdata.se

Reunion (endast för Macintosh)
www.gensoft.se

Win-Family
www.jamodat.dk

Nya medlemmar

Birgitta Annertz
Vejbystrand

Marianne Svensson
Halmstad

Karin Falkmer
Båstad

Linnéa Andersson
Helsingborg

Eddy Widborg
Åkersberga

Sif Reinholdz
Landskrona

Tore Nilsson
Båstad

Mary Henefalk
Sollentuna

Eva Hervén
Ängelholm

Lena Svensson
Västra Karup

Lydia de Rooy
Båstad

Berit Hernströ
Älvsjö

Eva Nilsson
Örkelljunga

Ulla Nilsson
Helsingborg

Maria Nygren
Sollentuna

Välkomna!

Kalender

Januari
Måndag 10/1 kl. 19-21
Månadsträff
Onsdag 19/1 kl. 13.30-16
Öppet Hus
Onsdag 26/1 kl. 19-21
Öppet Hus

Februari
Måndag 14/2 kl. 19-21
Månadsträff
Onsdag 16/2 kl. 13.30-16
Öppet Hus
Onsdag 23/2 kl. 19-21
Öppet Hus

Mars
Måndag 14/3 kl. 19-21
Månadsträff
Onsdag 23/3 kl. 13.30-16
Öppet Hus
Onsdag 30/3 kl. 19-21
Öppet Hus

April
Måndag 11/4 kl. 19-21
Månadsträff
Onsdag 20/4 kl. 13.30-16
Öppet Hus
Onsdag 27/4 kl. 19-21
Öppet Hus

Maj
Måndag 9/5 kl. 19-21
Månadsträff
Onsdag 18/5 kl. 13.30-16
Öppet Hus
Onsdag 25/5 kl. 19-21
Öppet Hus

Juni
Måndag 13/6 kl. 19-21
Månadsträff

Genline

Genline finns tillgängligt på Båstads bibliotek.

Bjäre Släktring har sorg

Vår till levnadsåren äldste medlem Sture Jönsson avled på sin 95 årsdag den 29/11 2004.
Vi minns med glädje vår kamrat som alltid var beredd att räcka en hjälpande hand åt alla. Han hade större delen av sitt liv bott i Salomonhög och denna by hade han grundligt utforskat. Han var för övrigt kännare av hela Grevie socken. Han deltog i många torpvandringar och delade med sig av sitt stora kunnande.
Ända upp mot 90 årsåldern deltog han vid möten och var aktiv genom att ta upp olika frågor till diskussion.
Då man bildade förening för att uppföra linbastuan i Förslöv var han en av initiativtagarna och de som verkligen visste hur allt skulle se ut och fungera. Han berättade också vid olika möten och sammankomster om bastan och linhanteringen.
En entusiastisk och noggrann släktforskare och hembygdsvän och en genomgod kamrat har för alltid lämnat oss.
Frid över hans minne!

Hemsidor

Har Ni en egen hemsida, tillägg eller ändringar till förteckningen här intill så hör av Er till Georg Ohlsson så lägger vi in den i nästa nummer av Bjäreanor.
Tel: 0431-43 17 81
e-post: georgohlsson@home.se

Lämna Er e-post adress

till Britt Bengtsson.
Tel: 0431-207 64
e-post: brittbgen@ektv.nu

INNEHÅLL:

Styrelse och aktuell information		sid 2
Ur ordförandens synvinkel	Bjarne Larsson	3
Rebbelberga kyrkbok 1693-1732	Britt Bengtsson	4
Folkbokföringshandlingar i Landsarkivet	Britt Bengtsson	4
Prästens brödrecept	Inger M Nilsson	5
Tillie Anderson från Ängelsbäck - Världsmästare...	Magnus Persson	6-7
Västra Karups kyrkas märkvärdigheter	Britt Bengtsson	8-9
Tragisk händelse i Hof	Gun Pålsson	10
Mor Olenas stuga	Curt Fredriksson	11-13
Redaktörens sida	Red.	14-15

Porto
betalt

Sverige

B

Föreningsbrev

Returadress:
Georg Ohlsson
Bäckvägen 6
260 91 FÖRSLÖV